

2023-06-15

Att: Finansminister Elisabeth Svantesson &
Bostads- och infrastrukturminister Andreas Carlsson

PM: Om modell för gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan

Swedisol, branschorganisationen för svenska producenter och distributörer av mineralullsisolering, vill med detta PM framföra vikten av att gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan baseras på påverkan under hela byggnadens livscykel.

Fokus - minimera de totala klimatutsläppen

Införandet av gränsvärden i klimatdeklarationerna för byggnader är en viktig och efterfrågad milstolpe i klimatomställningen. Samtidigt är det problematiskt att [Boverket tidigare i maj](#) föreslog att gränsvärdet ska avgränsas så det endast inkluderar klimatpåverkan i byggskedet. För att klara energikrisen och öka graden av cirkularitet behöver klimatdeklarationerna utgå från ett bredare livscykelperspektiv.

Sverige avviker från internationell standard

Vikten av en snabb omställning i bygg- och fastighetssektorn är stor. Sektorn står för [en femtedel](#) av samhällets klimatpåverkan, [en tredjedel](#) av energianvändningen och [40 procent](#) av avfallsmängderna.

Som [Boverket](#) och [Upphandlingsmyndigheten](#) påpekar så används många byggnader i hundra år eller mer. Klimat- och energiprestandan liksom inomhusmiljön för de som nyttjar byggnaderna beror på byggnadernas utformning och på de material som byggs in.

Därför är det problematiskt att de gränsvärden i klimatdeklarationerna som Boverket nu föreslår, begränsas till perioden innan byggnaden tas i bruk. Förslaget avviker från [europeisk standard för byggprodukters klimatpåverkan](#) och [EU:s Levels\(s\) system](#) som innefattar klimatpåverkan under hela livscykeln. Resultatet blir att produkter som har lägre klimatpåverkan i driftskedet och i livscykelns slutskede missgynnas, trots att de enligt vedertagen internationell standard kan ha lägre total klimatpåverkan.

Ökad energieffektivitet och cirkularitet motverkas av den föreslagna modellen

Vikten av en snabb omställning i bygg- och fastighetssektorn är stor. Sektorn står för [en femtedel](#) av samhällets klimatpåverkan, [en tredjedel](#) av energianvändningen och [40 procent](#) av avfallsmängderna.

Samtidigt som EU antar nya mål och krav på lägre energianvändning och ökad cirkularitet så motverkas det av Boverkets föreslagna modell. Produkter som bidrar till sänkt klimatpåverkan i driftskedet missgynnas. Exempel är isolering, ventilation med intelligent behovsstyrning och andra lösningar som minskar energianvändningen i livscykelns B-skede. Detsamma gäller produkter som har en stor cirkulär potential med god prestanda över tid, låga underhållsbehov, lång livslängd och som kan återanvändas eller återvinnas och därmed minska sin klimatpåverkan i livscykelns C- och D-skede. Incitamenten att utveckla och efterfråga produkter med låg energianvändning och hög cirkulär potential minskar.

Ett ensidigt fokus på klimatpåverkan i byggskedet riskerar driva på en ökad energianvändning, vilket i sig har en stor hållbarhetsrelaterad påverkan, både miljömässig, social och ekonomisk. Det är olyckligt med hänsyn till det faktum att vi har brist på förnybar energi.

Inspireras av våra nordiska grannar

I [Danmark](#) har man valt en annan väg. Redan i år införs lagstadgade gränsvärden för klimatutsläpp under hela byggnadens livscykel för alla byggnader över 1 000 kvadratmeter. Från 2025 gäller de även mindre byggnader. Även [Finland](#) har mer balanserade och heltäckande modeller i sina klimatdeklarationer.

Fastighetssektorn som källa till förnybar energi

Som konstaterats av EU kopplat till principen om "Energieffektivisering Först" så är energieffektivisering att betrakta som en energikälla.

Transportsektorn och industrin står var för sig för över 30 procent av de svenska växthusgasutsläppen.¹ Enligt studien Grön Logik kan det till år 2045, det år då Sverige ska ha nettonollutsläpp, **frigöras 53 TWh energi per år** - en fjärdedel är el och resten värme - genom att genomföra samhällsekonomiskt lönsamma energieffektiviseringsåtgärder i byggnader. Den minskade energianvändningen skulle resultera i ett ekonomiskt nettoöverskott på **867 miljarder**.

Besparingen motsvarar mer än hälften av de totalt 77 TWh energi som idag enligt [Energimyndigheten](#) används till uppvärmning och tappvarmvatten i bostäder och lokaler. Beroende på omfattningen av elektrifieringen av transportsektorn så skulle den minskade elanvändningen enligt [Energimyndighetens](#) uppskattningar kunna täcka 50 till 100 procent av elbehovet, som beräknas uppgå till 15 till 23 TWh.

Premiera robusta långlivade lösningar

En av de mest centrala hållbarhetsinsatserna för att främja låg klimatpåverkan, cirkularitet och låg resurs- och energianvändning, är att utveckla högkvalitativa byggnader med lång livslängd, gärna minst hundra år, och minimalt behov av renovering och utbyte av material och komponenter.

De lösningar som har lägst klimatavtryck i ett 50 års perspektiv, är inte alltid desamma som kan stå längre än så och som är mest klimatvänliga i ett 100 eller 200 års perspektiv.² Om ett alltför kort tidsperspektiv präglar våra val finns risk att vi bygger in oss i lösningar som inte håller över tid och vars faktiska klimatavtryck, miljöpåverkan och kostnad därmed blir högre än avsett.

Gör om gör rätt

Ambitionen att utöka klimatdeklarationerna med gränsvärden är bra, de behöver dock harmonisera med internationell praxis och inte styra bort från produkter med lägst total klimatpåverkan. Nu krävs ett snabbt agerande från politiken för att införa regler som styr rätt. Det är oansvarigt att ha styrmedel som inte gynnar bästa totalprestanda och därmed riskera missgynna lösningar med lägst total klimatpåverkan och därmed bidra till att skjuta över ansvaret för klimatomställningen på framtida generationer.

Frågor om detta PM besvaras av Swedisols vd.

Bästa hälsningar,
Veronica Koutny Sochman
veronica.sochman@swedisol.se > 070-176 14 01

Branschorganisationen för God Isolering

Swedisol är en branschorganisation för god isolering där medlemmarna är företag som marknadsför och säljer mineralullsisolering i Sverige. Swedisol arbetar för hållbart byggande och god isolering som ger effektivare energianvändning, säkrare byggnader och bidrar till bättre inomhusmiljö och hälsa. Mineralullsbranschen i Sverige omsätter ca 3,2 miljarder kr.

¹ Naturvårdsverket (2021) [länk](#).

² KTH (2021), [länk](#).